

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 października 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ponownie ustalił wartość kapitału początkowego A. N. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1972 r. do 31.12.1981 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 22,02%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 268,84 zł ZUS ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 22,02% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w w/w ustawie o emeryturach i rentach z FUS ($22,02\% \times 1\ 220,89\ \text{zł} = 268,84\ \text{zł}$).

Przyjęto łącznie 6 lat, 5 miesięcy, 0 dni, tj. 77 miesięcy okresów składkowych. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł.

Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 39,10%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 28 630,91 zł.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresów:

1. od 1.01.1979 – 30.09.1982;

od 01.05.1983 – 31.12.1986

ponieważ Inspektorat ZUS w B. potwierdził prowadzenie przez ubezpieczonego działalności gospodarczej i opłacanie z tego tytułu składek na ubezpieczenia społeczne do ZUS jedynie w okresie: 01.10.1982 – 30.04.1983.

(decyzja – k. 35-36 załączonych do sprawy aktu organu rentowego)

Decyzją z dnia 19 października 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosków z dnia 3 lipca 2020 roku oraz z dnia 19 września 2020 roku przeliczył A. N. emeryturę i ustalił jej wysokość od dnia 1 lipca 2020 roku, tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji kapitału początkowego zewidencjonowanego na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 135708,72 zł.

- średnie dalsze trwanie życia wynosi 196,40 m-cy

- wyliczona kwota emerytury wynosi 690,98 zł

Po waloryzacji kapitału początkowego na koncie, wysokość emerytury wynosi:

(...).72 / 196,40 = 690,98 zł

Emerytura przyznana od 01-07-2020 w kwocie 690,98 zł jest niższa od najniższej emerytury, która wynosi 1200,00 zł. Emerytury nie podwyższa się, gdyż ubezpieczony nie udowodnił łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat.

Od 01-12-2020 obliczona emerytura brutto wynosi 690,98 zł.

Jednocześnie organ rentowy wskazał, że przeliczył wysokość emerytury wnioskodawcy w oparciu o nadesłane dokumenty o zatrudnieniu od 31.07.1972 r. do 29.05.1978 r. Za ww. okres do wysokości świadczenia przyjęto wynagrodzenie minimalne obowiązujące w tym czasie. Z udzielonej przez archiwum zakładowe informacji wynika, że brak dokumentacji placowej i zasiłkowej za okres zatrudnienia w (...).

(decyzja – k. 37-39 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Odwołania od w/w decyzji wniósł A. N. wnosząc o ich zmianę. W uzasadnieniu wskazał, że w okresie od dnia 31 lipca 1972 roku do dnia 29 maja 1978 roku pracował w Zakładach (...) jako górnik i pomiarowy pod ziemią. Ubezpieczony wystąpił (...) S.A. o wydanie zaświadczenia o uzyskanych zarobkach, lecz uzyskał jedynie pismo z którego wynikało, że dokumenty płacowe uległy likwidacji zgodnie z przepisami prawa. W ocenie skarżącego przeliczenie przez ZUS wysokości jego emerytury w oparciu o nadesłane dokumenty o zatrudnieniu od 31.07.1972 r. do 29.05.1978 r. i przyjęcie wynagrodzenia minimalnego obowiązującego w tym czasie nie odzwierciedla jego ówczesnych zarobków. Jedynie przyjęcie średniej płacy obowiązujących na stanowiskach w kopalniach miedzi według danych statystycznych Prezesa GUS byłoby adekwatne w realiach niniejszej sprawy.

(odwołanie – k. 3-4, k. 3-4 w aktach o sygn. VIII U 2924/20 załączonych do sprawy)

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie podnosząc argumentację jak w zaskarżonych decyzjach. Jednocześnie wskazano, że do odwołania od zaskarżonych decyzji ZUS wnioskodawca nie załączył żadnych nowych dowodów potwierdzających wysokość wynagrodzenia za okres pracy od dnia 31 lipca 1972 roku do dnia 29 maja 1978 roku. Po analizie sprawy organ rentowy stwierdził, że wysokość emerytury została ustalona prawidłowo. Tym samym brak jest podstaw prawnych do przyjęcia do podstawy wymiaru w spornym okresie przeciętnego wynagrodzenia za pracę, a tym samym brak podstaw do zmiany wysokości wypłacanej emerytury.

(odpowiedź na odwołanie – k. 7-8, k. 7-8 w aktach o sygn. VIII U 2924/20 załączonych do sprawy)

Zarządzeniem z dnia 2 sierpnia 2021 roku tutejszy Sąd na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawę VIII U 2924/20 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą VIII U 2923/20.

(zarządzenie – k. 11 w aktach o sygn. VIII U 2924/20 załączonych do sprawy)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. N. urodził się w dniu (...).

(okoliczność bezsporna)

W dniu 3 lipca 2020 roku wnioskodawca złożył do ZUS wniosek o emeryturę.

(wniosek – k. 1-7 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z dnia 30 lipca 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ustalił wartość kapitału początkowego A. N. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1982 r. do 31.12.1991 r. Wskaźnik

wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 5,43%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 66,29 zł ZUS ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 5,43% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w w/w ustawie o emeryturach i rentach z FUS ($5,43\% \times 1\,220,89 \text{ zł} = 66,29 \text{ zł}$).

Przyjęto łącznie 7 miesięcy, 0 dni, tj. 7 miesięcy okresów składkowych. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł.

Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 15,44%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 9 559,66 zł.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresów:

1. od 1.01.1979 – 30.09.1982;

od 01.05.1983 – 31.12.1986

ponieważ Inspektorat ZUS w B. potwierdził prowadzenie przez ubezpieczonego działalności gospodarczej i opłacanie z tego tytułu składek na ubezpieczenia społeczne do ZUS jedynie w okresie: 01.10.1982 – 30.04.1983.

(decyzja – k. 18-18 verte załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenie ubezpieczonego w następującej wysokości:

- za rok 1982 – 10 500,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 139 572,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 30,09%;

- za rok 1983 – 14 000,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 173 700,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 24,18%;

- za rok 1984 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 202 056,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0%;

- za rok 1985 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 240 060,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0%;

- za rok 1986 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 289 140,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0%;

- za rok 1987 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 350 208,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0%;

- za rok 1988 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 637 080,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0%;

- za rok 1989 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 2 481 096,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0%;

- za rok 1990 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 12 355 644,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0%;

- za rok 1991 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 21 240 000,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0%.

Wyliczony na podstawie powyższych danych wskaźnik wyniósł 5,43 %.

(obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego- k. 19 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Decyzją z dnia 4 sierpnia 2020 roku organ rentowy po rozpatrzeniu wniosku skarżącego z dnia 3 lipca 2020 roku przyznał mu emeryturę w kwocie zaliczkowej od dnia 1 lipca 2020 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

(decyzja – k. 20-22 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W piśmie z dnia 4 września 2020 roku (...) S.A. z siedzibą w L. wskazała, że w odpowiedzi na wniosek o wydanie zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu ZUS Rp-7 dla A. N., z powodu braku w archiwum zakładowym dokumentacji placowej i zasiłkowej za okres od dnia 31 lipca 1972 roku do dnia 29 maja 1978 roku, wskazane zaświadczenie nie mogło zostać sporządzone. Jednocześnie wyjaśniono, że dokumentacja placowa i zasiłkowa za w/w okres została fizycznie zlikwidowana w wyniku wykonania przepisów Rozporządzenia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z dnia 25 lipca 1984 r. w sprawie zasad klasyfikowania i kwalifikowania dokumentacji oraz zasad i trybu przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych (Dz.U. z 1984 r. Nr 41, poz. 216).

(pismo – k. 28 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

W dniu 19 września 2020 roku wnioskodawca złożył do ZUS wniosek o przeliczenie przysługującej mu emerytury.

(wniosek – k. 26 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Zaskarżoną decyzją z dnia 16 października 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) ponownie ustalił wartość kapitału początkowego A. N. na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1972 r. do 31.12.1981 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 22,02%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 268,84 zł ZUS ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 22,02% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w w/w ustawie o emeryturach i rentach z FUS ($22,02\% \times 1\,220,89 \text{ zł} = 268,84 \text{ zł}$).

Przyjęto łącznie 6 lat, 5 miesięcy, 0 dni, tj. 77 miesięcy okresów składkowych. Wysokość 24% kwoty bazowej wyniosła 293,01 zł.

Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 39,10%. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1 stycznia 1999 roku wyniosła 28 630,91 zł.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresów:

1. od 1.01.1979 – 30.09.1982;

od 01.05.1983 – 31.12.1986

ponieważ Inspektorat ZUS w B. potwierdził prowadzenie przez ubezpieczonego działalności gospodarczej i opłacanie z tego tytułu składek na ubezpieczenia społeczne do ZUS jedynie w okresie: 01.10.1982 – 30.04.1983.

(decyzja – k. 35-36 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenie ubezpieczonego w następującej wysokości:

- za rok 1972 – 5 033,33 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 30 108,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 33,44%;

- za rok 1973 – 12 000,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 33 576,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 35,74%;

- za rok 1974 – 13 000,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 38 220,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 34,01%;

- za rok 1975 – 14 400,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 46 956,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 30,67%;

- za rok 1976 – 14 400,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 51 372,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 28,03%;

- za rok 1977 – 16 000,00 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 55 152,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 29,01%;

- za rok 1978 – 7 146,57 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 58 644,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 29,25%;

- za rok 1979 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 63 924,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0%;

- za rok 1980 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 72 480,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0%;

- za rok 1981 – 0 zł, co przy kwocie rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok kalendarzowy wynoszącej 92 268,00 zł dało stosunek podstawy wymiaru składek do rocznego przeciętnego wynagrodzenia o wartości 0%;

Wyliczony na podstawie powyższych danych wskaźnik wyniósł 22,02 %.

(obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego- k. 34 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

Zaskarżoną decyzją z dnia 19 października 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosków z dnia 3 lipca 2020 roku oraz z dnia 19 września 2020 roku przeliczył A. N. emeryturę i ustalił jej wysokość od dnia 1 lipca 2020 roku, tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji kapitału początkowego zewidencjonowanego na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 135708,72 zł.

- średnie dalsze trwanie życia wynosi 196,40 m-cy

- wyliczona kwota emerytury wynosi 690,98 zł

Po waloryzacji kapitału początkowego na koncie, wysokość emerytury wynosi:

$(...).72 / 196,40 = 690,98 \text{ zł}$

Emerytura przyznana od 01-07-2020 w kwocie 690,98 zł jest niższa od najniższej emerytury, która wynosi 1200,00 zł. Emerytura nie podwyższa się, gdyż ubezpieczony nie udowodnił łącznie okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 25 lat.

Od 01-12-2020 obliczona emerytura brutto wynosi 690,98 zł.

Jednocześnie organ rentowy wskazał, że przeliczył wysokość emerytury wnioskodawcy w oparciu o nadesłane dokumenty o zatrudnieniu od 31.07.1972 r. do 29.05.1978 r. Za ww. okres do wysokości świadczenia przyjęto wynagrodzenie minimalne obowiązujące w tym czasie. Z udzielonej przez archiwum zakładowe informacji wynika, że brak dokumentacji placowej i zasiłkowej za okres zatrudnienia w (...).

(decyzja – k. 37-39 załączonych do sprawy akt organu rentowego)

A. N. zatrudniony był w (...) Zakładach (...) "KONRAD" w I. (które zostały z dniem 12 września 1991 roku przekształcone w (...) S.A. Oddział Zakłady (...) "KONRAD" w I.) w okresie od dnia 31 lipca 1972 roku do dnia 29 maja 1978 roku w pełnym wymiarze czasu pracy. W okresie zatrudnienia wnioskodawca wykonywał pracę: w okresie od dnia 31 lipca 1972 roku do dnia 30 listopada 1972 roku – G. pod ziemią; w okresie od dnia 1 grudnia 1972 roku do dnia 30 czerwca 1975 roku – G. – budowacz pod ziemią; w okresie od dnia 1 lipca 1975 roku do dnia 29 maja 1978 roku – Pomiarowy chronometrażysta pod ziemią.

Skarżący otrzymywał wynagrodzenie wg. VI-d kat. tj. 17,50 złotych/godz. plus premia regulaminowa oraz premia z tytułu karty górnika.

(świadczenia pracy – k. nieponumerowane strony w kopercie – k. 18)

Z załączonych do sprawy angaży oraz kart pracy wynika, że skarżącemu zatrudnionemu w w/w zakładach przyznano wynagrodzenie według stawki godzinowej wynoszącej:

1. w okresie od dnia 31 lipca 1972 roku do dnia 30 listopada 1972 roku – 8,50 złotych;
2. w okresie od dnia 1 grudnia 1972 roku do dnia 31 grudnia 1972 roku – 14,50 złotych;
3. w okresie od dnia 1 stycznia 1973 roku do dnia 31 grudnia 1973 roku – 14,50 złotych;
4. w okresie od dnia 1 stycznia 1974 roku do dnia 13 lutego 1974 roku – 14,50 złotych;
5. w okresie od dnia 14 lutego 1974 roku do dnia 30 kwietnia 1974 roku – 16,00 złotych;
6. w okresie od dnia 1 maja 1974 roku do dnia 29 maja 1978 roku – 17,50 złotych.

(angaże, karty pracy – k. nieponumerowane strony w kopercie – k. 18)

W piśmie z dnia 12 marca 2021 roku (...) S.A. z siedzibą w L. poinformowała, że dokumentacja płacowa A. N. za okres zatrudnienia w (...) S.A. Oddział Zakłady (...) "KONRAD" za lata 1972 – 1978 została fizycznie zlikwidowana w wyniku wykonania przepisów Rozporządzenia Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z dnia 25 lipca 1984 r. w sprawie zasad klasyfikowania i kwalifikowania dokumentacji oraz zasad i trybu przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych (Dz.U. z 1984 r. Nr 41, poz. 216).

(pismo – k. 16)

Wykonując zobowiązanie sądu organ rentowy w dniu 25 sierpnia 2021 roku dokonał hipotetycznego przeliczenia emerytury wnioskodawcy przyjmując do ustalenia wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynagrodzenia na podstawie angaży, kart pracy oraz świadectwa pracy znajdujące się w aktach sprawy i przesłane przez tutejszy sąd.

Do podstawy wymiaru kapitału początkowego organ rentowy przyjął następujące stawki godzinowe:

- 31-07-1972 r. - 30.11.1972 r. - 8,50 zł,
- 01-12-1972 r. - 31.12.1972 r. - 14,50 zł,
- 01-01-1973 r. - 31-12-1973 r. - 14,50 zł,
- 01-01-1974 r. - 13-02-1974 r. - 14,50 zł,
- 14-02-1974 r. - 30-04-1974 r. - 16,00 zł,
- 01-05-1974 r. - 29-05-1978 r. - 17,50 zł.

Dodatkowo w maju 1978 r. ZUS zaliczył premię w wysokości 4283,00 zł oraz dodatek z tytułu karty górnika w kwocie 650,00 zł.

Na podstawie powyższych wynagrodzeń organ rentowy przeliczył kapitał początkowy w dwóch wariantach:

1. z uwzględnieniem liczby dni roboczych wraz z sobotami kwota kapitału początkowego wyniosła - 36 583,36 zł, po waloryzacji na dzień przyznania prawa do emerytury wyniósł - 173 402,90 zł. Emerytura na dzień przyznania tj. 01.07.2020 r. wyniosła 882,91 zł;

2. z uwzględnieniem liczby dni roboczych wraz z sobotami oraz dodatkowo przy wyłączeniu dni ustawowo wolnych od pracy kwota kapitału początkowego wyniosła - 36 366,00 zł, po waloryzacji na dzień przyznania prawa do emerytury wyniósł - 172 372,64 zł. Emerytura na dzień przyznania tj. 01.07.2020 r. wyniosła 877,66 zł.

(pismo- hipotetyczne wyliczenie ZUS wraz z wyliczeniem – k. 42-60)

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach ZUS.

Sąd oparł się w szczególności na załączonej do sprawy i zachowanej w aktach osobowych wnioskodawcy - dokumentacji za okres zatrudnienia, w tym angażach oraz kartach pracy w (...) Zakładach (...) "KONRAD" w I., które zostały z dniem 12 września 1991 roku przekształcone w (...) S.A. Oddział Zakłady (...) "KONRAD" w I., z której bezspornie wynika w jakiej wysokości było wypłacane wynagrodzenie zasadnicze przynajmniej ustalone w stawce za godzinę w spornym okresie w jakim ZUS przyjął tylko i wyłącznie stawki minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd oparł się także na hipotetycznym wyliczeniu emerytury wykonanym przez ZUS, które nie było kwestionowane przez wnioskodawcę pod względem merytorycznym. Sąd nie dopatrył się żadnych okoliczności pozwalających na jego zdyskredytowanie. Wyliczeń dokonano w dwóch wariantach przy przyjęciu danych ze wszystkich dostępnych dokumentów za sporny okres zatrudnienia, w tym angaży, kart pracy oraz świadectw pracy. Do podstawy wymiaru kapitału jako najkorzystniejszy dla ubezpieczonego wariant przyjęto stawki godzinowe dotyczące spornego okresu zatrudnienia skarżącego i dokonano wyliczeń z uwzględnieniem liczby dni roboczych wraz z sobotami.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania wnioskodawcy zasługują na uwzględnienie jedynie w części.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U z 2021 r., poz. 291 z późn. zm.), podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Zgodnie natomiast z treścią art. 15 ust. 2a cytowanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

W myśl art. 26 w/w ustawy, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

Stosownie do treści art. 114 ust. 1 pkt 1 w/w ustawy, w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organu rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość.

Z cytowanego przepisu wynika, iż warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń jest uzyskanie nowych dowodów lub ujawnienie okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji, a nie były znane organowi w chwili orzekania i mają wpływ na prawo do tych świadczeń lub ich wysokość /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 231/99 - OSNAPiUS 2000 nr 19 poz. 734; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2003 r. III UZP 5/03 - OSNAPiUS rok 2003, Nr 18, poz. 442/.

Zwrot "przedłożenie nowych dowodów" oznacza zgłoszenie każdego prawnie dopuszczalnego środka dowodowego, stanowiącego potwierdzenie okoliczności faktycznych istniejących przed wydaniem decyzji, a mających wpływ na powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokość. Natomiast użyte w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej pojęcie "ujawnienie okoliczności" oznacza powołanie się na fakty dotyczące ogółu wymagań formalnych i materialnych związanych z ustaleniem przez organ rentowy prawa do świadczenia lub wysokości świadczenia. Są to określone w przepisach prawa materialnego fakty warunkujące powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokości np. staż pracy, wiek, niezdolność do pracy, ale także uchybienia przez organ rentowy normom prawa procesowego lub materialnego, wpływające potencjalnie na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną z mocy prawa sytuacją prawną osoby zainteresowanej (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2014 r., I UK 322/13, LEX nr 1444596 oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 11 grudnia 2015 r., III AUa 1087/15, LEX nr 1979499).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ma podstaw do ponownego ustalenia emerytury, wyrównania świadczeń, jeśli zainteresowany nie przedstawi dokumentów lub okoliczności zmieniających jego sytuację (por. wyrok. Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III UK 150/13, LEX nr 1458793).

W myśl art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U z 2021 r., poz. 291 z późn. zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Zgodnie z ust. 3 wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie cytowanej ustawy.

Stosownie do treści art. 174 ust. 1 ustawy emerytalnej kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12.

Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2. (ust. 2)

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (ust. 3).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy wnioskodawca domagał się zmiany zaskarżonych decyzji ZUS z dnia 16 października 2020 roku oraz z dnia 19 października 2020 roku. Wnioskodawca stał na stanowisku, że przy wyliczeniu należnej mu emerytury oraz wartości kapitału początkowego za okres zatrudnienia w (...) Zakładach (...) "KONRAD" w I. od dnia 31 lipca 1972 roku do dnia 29 maja 1978 roku, winny zostać uwzględnione kwoty przeciętnych zarobków w przemyśle górniczym miedzi na stanowiskach wymienionych w jego świadectwie pracy z dnia 29 lipca 2020 roku, potwierdzającym zatrudnienie w w/w miejscu, poszczególnych okresach pracy pod ziemią, według danych podanych przez Prezesa GUS lub przynajmniej z uwzględnieniem rocznego przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za rok kalendarzowy w latach 1972 – 1978.

Warto podnieść, iż za wskazany powyżej okres zatrudnienia organ rentowy przyjął minimalne wynagrodzenie w oparciu o nadesłane dokumenty o zatrudnieniu od 31.07.1972 r. do 29.05.1978 r. Jednocześnie ZUS wskazał, że z udzielonej przez archiwum zakładowe informacji wynika, że brak dokumentacji płacowej i zasiłkowej za okres zatrudnienia w (...).

W ocenie sądu żądanie wnioskodawcy jest częściowo uprawnione.

Zgodnie z treścią § 21 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz.1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja § 21 ust.1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10, poz.49) wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza to jednak aby wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997 roku - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 roku - III AUr 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III AUr 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych może być uwzględnione tylko wynagrodzenie faktycznie uzyskane przez ubezpieczonego w danym okresie, a nie zaś wynagrodzenie ustalone na podstawie przypuszczeń czy też uśrednień. Jedynie wynagrodzenie ubezpieczonego ustalone w sposób niewątpliwy, wobec którego nie istnieje wątpliwość, iż zostało ono zawyżone, może być podstawą do ustalenia współczynnika wysokości podstawy wymiaru.

Należy podkreślić, że Sąd nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 k.p.c. i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe.

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornym okresem zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Zakładach (...) "KONRAD" w I., co dało podstawę do oceny prawidłowości zaskarżonych decyzji w świetle zarzutów ubezpieczonego. W tym względzie tutejszy sąd zobowiązał (...) S.A. z siedzibą w L. do nadesłania akt osobowych i płacowych wnioskodawcy z okresu jego zatrudnienia w latach 1972 – 1978.

W piśmie z dnia 12 marca 2021 roku (...) S.A. z siedzibą w L. wskazała, że dokumentacja płacowa A. N. za okres zatrudnienia w (...) S.A. Oddział Zakłady (...) "KONRAD" za lata 1972 – 1978 została fizycznie zlikwidowana. Stąd też rozpoznając niniejszą sprawę sąd oparł się na zachowanej dokumentacji w postaci akt osobowych odwołującego dotyczących jego zatrudnienia w spornym okresie w w/w miejscu.

Zasady postępowania z materiałami archiwalnymi – w tym dokumentacją płacową – określiła ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz.U.2020.0.164 t.j.) i rozporządzenie Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z dnia 25 lipca 1984 r. w sprawie zasad klasyfikowania i kwalifikowania dokumentacji oraz zasad i trybu przekazywania materiałów archiwalnych do archiwów państwowych (Dz.U. z 1984 r. Nr 41, poz. 216). Przepisy

tego rozporządzenia zobowiązywały zakłady pracy do przechowywania dokumentacji płacowej pracowników przez okres 12 lat od ustania stosunku pracy.

Dopiero rozporządzenie Ministra Finansów z 15 stycznia 1991 r. w sprawie zasad prowadzenia rachunkowości (Dz. U. Nr 10, poz. 35) przedłużyło okres przechowywania dokumentacji płacowej oraz innej dokumentów, na podstawie których można ustalić podstawę wymiaru emerytury do 50 lat. Jak stanowił § 45 ust. 1 pkt 2 tego rozporządzenia, listy płac lub karty wynagrodzeń albo inne dowody na podstawie których następuje obliczenie podstawy wymiaru emerytury lub renty przechowuje się przez okres ustalony w przepisach określających zasady wymiaru emerytury lub renty.

Niewątpliwie zdarzają się sytuacje, w których pracownicy nie mogą udowodnić wysokości uzyskiwanego przez siebie wynagrodzenia, a uzyskiwanego w okresie sprzed 1980 r., gdyż pracodawcy nie dysponują stosowną dokumentacją. W niniejszej sprawie Sąd Okręgowy podziela pogląd, który zaprezentował Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 15 marca 2006 roku, zapadłego w sprawie o sygnaturze akt III AUa 1096/05, wskazując, iż ujemne konsekwencje związane z trudnościami w dokumentowaniu wysokości wynagrodzeń z lat odległych nie powinny obciążać wyłącznie ubezpieczonych, jednakże nie można również odpowiedzialności za taki stan rzeczy przenosić wyłącznie na Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ustawowym wymogiem jest bowiem wykazanie przez ubezpieczonego konkretnych kwot otrzymanych przez niego zarobków, jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub ubezpieczenie społeczne, przy czym nie może istnieć tu żaden stan niepewności co do wysokości.

Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego (ostatecznie w oparciu o wiarygodne i precyzyjne zeznania świadków). W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

Nie ulega wątpliwości, że wnioskodawca był zatrudniony w (...) Zakładach (...) "KONRAD" w I. w okresie od dnia 31 lipca 1972 roku do dnia 29 maja 1978 roku w pełnym wymiarze czasu pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego zachowane dokumenty, w szczególności angaże, karty pracy za sporny okres zatrudnienia wnioskodawcy, zawierające informację o przyznanej wynagrodzeniu w oparciu o stawkę godzinową zgodną z kategorią zaszeregowania, winny zostać uwzględnione przy ustalaniu wysokości należnej wnioskodawcy emerytury i wartości kapitału początkowego, jako przynajmniej minimum, które odwołujący się z pewnością otrzymywał.

Warto podkreślić, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalanie wynagrodzeń w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Ustalenie rzeczywistych zarobków jest decydujące o rozmiarze opłacanej składki na ubezpieczenia społeczne. Właściwie tylko dokumentacja własna stanowi w postępowaniu sądowym precyzyjny dowód na wysokość wynagrodzenia świadczeniobiorcy. W orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że co do zasady nie ma możliwości wyliczenia wynagrodzenia, a co za tym idzie wysokości składek na ubezpieczenie społeczne oraz wskaźnika podstawy wymiaru emerytury lub renty, w oparciu o wyliczenia hipotetyczne, uśrednione, czy też wynikające z porównania wynagrodzenia innych pracowników (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, Legalis nr 181419).

W realiach rozpoznawanej sprawy organ rentowy dokonał stosownego hipotetycznego wyliczenia należnego wnioskodawcy świadczenia przyjmując do podstawy wymiaru kapitału początkowego następujące stawki godzinowe:

- 31-07-1972 r. -30.11.1972 r. - 8,50 zł,
- 01-12-1972 r. -31.12.1972 r. - 14,50 zł,
- 01-01-1973 r. - 31-12-1973 r. - 14,50 zł,

- 01-01-1974 r. - 13-02-1974 r. - 14,50 zł,
- 14-02-1974 r. - 30-04-1974 r. - 16,00 zł,
- 01-05-1974 r. - 29-05-1978 r. - 17,50 zł.

Dodatkowo w maju 1978 r. ZUS zaliczył premię w wysokości 4283,00 zł oraz dodatek z tytułu karty górnika w kwocie 650,00 zł.

Na podstawie powyższych wynagrodzeń organ rentowy przeliczył kapitał początkowy w dwóch wariantach tj. z uwzględnieniem liczby dni roboczych wraz z sobotami oraz z uwzględnieniem liczby dni roboczych wraz z sobotami, a dodatkowo przy wyłączeniu dni ustawowo wolnych od pracy. Sąd uznał, że drugi wariant jest prawidłowy, gdyż dni ustawowo wolne od pracy winny zostać pominięte w hipotetycznym wyliczeniu. W tym wariantcie kwota kapitału początkowego wyniosła - 36 366,00 zł, po waloryzacji na dzień przyznania prawa do emerytury wyniósł - 172 372,64 zł. Emerytura na dzień przyznania tj. 01.07.2020 r. wyniosła 877,66 zł.

Powyższe okazało się korzystniejsze niż wyliczony w zaskarżonej decyzji z dnia 16 października 2020 roku kapitał początkowy wnioskodawcy w kwocie 28 630,91 złotych przy wskaźniku podstawy wymiaru kapitału początkowego 22,02 % wyliczonym z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 01.01.1972 – 31.12.1981. Hipotetyczna wysokość emerytury na dzień przyznania tj. 01.07.2020 r. wynosi 882,91 zł i jest wyższa od dotychczas przyznanej od 01.07.2020 r. – 690,98 zł (decyzja ZUS z dnia 19 października 2020 roku).

Zdaniem Sądu wskazane wyliczenie należy uznać za miarodajne dla rozstrzygnięcia ponieważ w pełni odpowiadało zasadom określonym w art. 26 ustawy emerytalnej.

Tym samym, mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżone decyzje i orzekł jak w punkcie 1 i 2 sentencji.

W pozostałej części Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., odwołanie jako bezzasadne oddalił – punkt 3 sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego r.pr. S. P. przez PI, akta rentowe przesłać PP z pouczeniem, iż w terminie 14 dni od dnia otrzymania wyroku z uzasadnieniem przysługuje im prawo złożenia apelacji do tutejszego Sądu Okręgowego w Łodzi, które rozpoznaje Sąd Apelacyjny w Łodzi

A.B.